

י"ד בכסלו תשפ"א
30 בנובמבר 2020
מס' מפעל: 241663
מס' מפגע: 20601081
מס' שימוע: 20611692
סימוכין: 3010222
בדואר רשום+אישור מסירה

לכבוד
ורידים איכות הסביבה אר.די.אפ בע"מ
שד' אבא אבן 1
הרצלייה 4672519

לכבוד
מר ערן ספיר
סמנכ"ל ומנהל תחום איכות הסביבה
ורידים איכות סביבה אר.די.אפ בע"מ
שד' אבא אבן 1
הרצלייה

לכבוד
מר ירמי חן - מנהל
ורידים איכות הסביבה אר.די.אפ בע"מ
שד' אבא אבן 1
הרצלייה 4672519

לכבוד
מר אילן בן סימון – סמנכ"ל
ורידים איכות הסביבה אר.די.אפ בע"מ
שד' אבא אבן 1
הרצלייה 4672519

שלום רב,

הנדון: סיכום שימוע - ורידיס איכות הסביבה אר.די.אפ בע"מ

סימוכין: זימון לשימוע מיום 18.10.2020 – 2131103
התראה לפי חוק רישוי עסקים מיום 18.10.2020, עודכנה ביום 1.11.2020 – 1004275

בתאריך 15.11.2020 נערך באמצעות אפליקציית זום שימוע בעניין ניהול מתקן ה-RDF, הפועל במתחם חירייה (להלן: "המתקן") ומופעל על ידי חברת ורידיס איכות הסביבה אר.די.אפ בע"מ (להלן: "החברה"). המתקן טעון רישוי על-פי פריט 5.1 א' לצו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי), התשע"ג-2013 (להלן: "הצו"), שמהותו תחנת מעבר ומיון ועל פי פריט רישוי 5.1 ג', שמהותו טיפול בפסולת, לרבות: עיבוד ניצולה, מיחזור, מיונה, קומפוסטציה, שריפתה. התנאים ברישיון העסק לפריט רישוי 5.1 א' הוצאו ביום 13.6.18 ועוגנו ברישיון עסק שניתן למתקן ביום 1.1.19. התנאים ברישיון העסק לפריט רישוי 5.1 ג' הוצאו ביום 20.5.19 ועוגנו ברישיון עסק שניתן למתקן ביום 1.1.19. (התנאים מיום 13.6.18 ומיום 20.5.19 ייקראו להלן: "תנאי רישיון העסק").

על פי המידע המצוי ברשותנו, פועל המתקן תוך הפרת התנאים ברישיון העסק שברשותו, דבר המהווה עבירה לכאורה לפי סעיף 14 לחוק רישוי עסקים, התשכ"ח – 1968 (להלן: "חוק רישוי עסקים").

משתתפים:

מר יורם הורביץ – מנהל המחוז, מר דן בית דין – ראש תחום תשתיות גב' ארנית מיכלסון סומך – מנהלת תחום תעשיות, מר צחי אסא, מרכז בכיר לאיכות אוויר והח"מ – **המשרד להגנת הסביבה**.
מר ערן ספיר – סמנכ"ל ומנהל חטיבת איכות הסביבה, עו"ד חגית בנש – יועצת משפטית פנימית, עו"ד מאיר הלר – יועץ משפטי, עו"ד שרונה כהן – יועצת משפטית, מר איגור פליי – יועץ מקצועי – **ורידים איכות הסביבה אר.די.אפ בע"מ**.

א. רקע

1. המתקן טעון רישוי על-פי פריט 5.1 א' לצו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי), התשע"ג-2013 (להלן: "הצו"), שמהותו תחנת מעבר ומיון ועל פי פריט רישוי 5.1 ג', שמהותו טיפול בפסולת, לרבות: עיבודה ניצולה, מיחזור, מיונה, קומפוסטציה, שריפתה. למתקן רישיון עסק מיום 1.1.19 ובו תנאים ברישיון עסק מיום 13.6.2018 לפי פריט רישוי 5.1 א' בצו ותנאים מיום 20.5.2019 לפי פריט רישוי 5.1 ג' בצו.

avivs@sviva.gov.il ☒ דרך מנחם בגין 125, ת.ד. 20110, ת"א 67012 ☎ 7634412-03 פקס: 7634401-03

gov

ממשל זמין באינטרנט www.gov.il

www.sviva.gov.il

2. בדגימות ארובה שנערכו במתקן הן על ידי דוגם חיצוני ששכרה החברה, והן ע"י דוגם שביצע הבדיקות עבור המשרד להגנת הסביבה (בדיקת 'פתע'), נמצא כי המתקן פועל תוך הפרת סעיף 10.6 בתנאי רישיון העסק לפי פריט רישוי 5.1 א', בצו, לפיו סף הפליטה המרבי למזהם TOC הינו 20 מ"ג/מק"ת, הכל כמפורט להלן:

3. בדיגומי הארובה שנערכו במתקן עבור המזהם TOC תועדו הממצאים הבאים:

תאריך דיגום	סוג דיגום	מס' ארובה	אזור במתקן הנשאב לארובה	ריכוז TOC נמדד בארובה (מ"ג/מק"ת)	ריכוז TOC נמדד בארובה, לאחר הפחתת ערך אי וודאות סופי* (מ"ג/מק"ת)
22.6.2020	עצמי	195054	בור פריקה	187.9	164.0
22.6.2020	עצמי	195055	אולם RDF+יצור	79.8	69.7
22.6.2020	עצמי	195056	אולם יצור	66.2	57.8
5.7.2020	פתע	195055	אולם RDF+יצור	60.6	58.6
5.7.2020	פתע	195055	אולם RDF+יצור	51.2	49.3
5.7.2020	פתע	195055	אולם RDF+יצור	60.0	58.0
5.7.2020	פתע	195056	אולם יצור	58.2	56.2
5.7.2020	פתע	195056	אולם יצור	51.4	49.5
5.7.2020	פתע	195056	אולם יצור	51.6	49.7

*- ערך אי וודאות סופי ל-TOC הינו ערך אי הוודאות המצוין בדו"ח הדיגום באחוזים או ישירות ביחידות ריכוז- מ"ג/מק"ת.

הערה- על פי טיוטת הנחיה זמנית לאופן חישוב חריגה מערכי פליטה בדיגומי ארובה שנכתבה ע"י המשרד להגנת הסביבה (מתאריך 24.6.2020), ותקפה לשימוש, ניתן לערוך מיצוע תוצאות של חזרות בדיגום ארובה, רק אם קיים הפרש בין תוצאותיהן כך ששטיית התקן שלהן המוכפלת ב-2 תהיה נמוכה מ"אי- הוודאות הסופית" ברמת וודאות של 95%. בשני דיגומי בפתע הנ"ל בהן נערכו חזרות, לא מתקיים תנאי זה, ולכן לא ניתן לערוך מיצוע של תוצאות החזרות.

4. על פי הטבלה שלעיל, קיימת חריגה בכל 9 דגימות ה- TOC שנערכו ב- 3 ארובות המתקן, מערך הסף המחייב למזהם על פי תנאי רישיון העסק- 20 מ"ג/מק"ת, וזאת לאחר הפחתת ערך אי הוודאות הסופי. החריגות הינן פי 2 עד פי 9 בקירוב ביחס לסף המחייב הנ"ל.

5. בנוסף, על פי המידע המצוי ברשותנו, בתאריכים: 15.7.2020, 17.7.2020, 20.7.2020, 22.7.2020 ו- 24.7.2020, פונתה מהמתקן פסולת ברזל, הכוללת, בין היתר, קופסאות שימורים, ואירוסולים לאתר פסולת במושב שדה עוזיה. האמור מהווה הפרת סעיף 7.1 בתנאי רישיון העסק לפי פריט רישוי 5.1 א' בצו לפיו, בעל העסק יפנה פסולת מהעסק לתחנת מעבר לפסולת מחוץ לשטח העסק, לאתר לטיפול בפסולת או לאתר לסילוק פסולת המורשים לקלוט את סוג הפסולת המפונה בלבד. אתר הפסולת במושב שדה עוזיה אינו מחזיק ברישיון עסק תקף ולכן אינו מורשה לקלוט פסולת מכל סוג שהוא.

מחוז תל אביב

6. כמו כן, במהלך ביקורת שערך נציג המשרד במתקן ביום 28.10.2020, נמצא כי בתחתית בור הפסולת הגולמית הנקלטת (בור אולם הפריקה), בשכבה בגובה של כ- 1 מטר מתחתית הבור, מצויה פסולת ישנה מאד. לדברי מנהל המתקן, במהלך שיחה טלפונית שנערכה עימו בעת הביקורת, הסיבה לכך היא כי העגורנים אינם מסוגלים להרים פסולת מתחתית בור הפסולת. כמו כן, במהלך הביקורת ציין מר יבגני שווצוב כי הבור מתופעל באופן שבכל יום העגורנים לוקחים פסולת מאזור הסמוך לדלת אחת (של שפיכת הפסולת) עד לעומק של שלושה מטרים מעל רצפת הבור. בנוסף, ציין בנג'י, מפעיל העגורן, כי בדרך כלל העגורן לוקח פסולת מהבור עד לגובה של כשישה מטרים מרצפת הבור. מהאמור עולה כי הפסולת אינה מפונה מהבור בתוך 24 שעות מרגע קליטתה, בניגוד לאמור בסעיף 6.3 לתנאי רישיון העסק לפי פריט רישוי 5.1 א' בצו, לפיו, בעסק הפועל 24 שעות, תסולק הפסולת אחת ל- 24 שעות, אלא אם כן מוינה לרכיביה.

7. יצוין כי הפסולת המצטברת למשכי זמן ארוכים בתחתית בור הפסולת באולם הפריקה עוברת תסיסה אנאירובית. במשך תהליך זה נוצרים עשורים חומרים אורגניים נדיפים ואחרים, בעלי ריח רע. חומרים אלו משתחררים בחלקם לאוויר באולם הפריקה באופן ספונטני, וביתר שאת, בעת חשיפת שכבה זו, חפירה בה, או בתהליך סילוקה מתחתית הבור.

8. הפרת תנאי רישיון העסק כמפורט לעיל מהווה עבירה לכאורה לפי סעיף 14 לחוק רישוי עסקים.

9. לאור האמור לעיל, נשלחה למתקן ולמנהליו ביום 20.10.2020 (ההתראה עודכנה ביום 1.11.2020) התראה לפי סעיף 14 לחוק רישוי עסקים בה פורטה ההפרה האמורה (סימוכין: 2444377).

10. כמו כן, זומנו נציגי המתקן לבוא להשמיע טענותיהם טרם קבלת החלטה בדבר המשך הליכי האכיפה כנגד התחנה ומנהליה (סימוכין: 5418701).

ב. מהלך השימוע:

1 הח"מ הבהיר לנציגי החברה, כי הם מצויים בהליך של שימוע, שהינו חלק מהליך מנהלי שנקט כנגד המתקן ומנהליו, בגין העבירה לכאורה שביצעו לפי חוק רישוי עסקים ואשר בגינה הוצאה ההתראה שאוזכרה לעיל וכן הזימון לשימוע. עוד הובהר לנציגי החברה, כי מטרת השימוע הינה מתן הזדמנות לנציגיה לבוא ולהשמיע טענותיהם בכל הנוגע להתראה שנשלחה, זאת בטרם קבלת החלטה על ידי מנהל המחוז להפעלת סמכויותיו על פי דין.

2 מנהל המחוז סקר בפני נציגי החברה את העובדות הידועות למשרד להגנת הסביבה וביקש מהם להשמיע טענותיהם:

2.1 עו"ד מאיר הלר העביר במהלך השימוע התייחסות בכתב לטענות שפורטו בהתראה מיום 1.11.2020 לטענתו, יש חוסר סדר במצב הרישוי של המתקן, רישיון העסק מפנה לתנאים מיום 15.11.18 ולא לתנאים שהוזכרו בכתב ההתראה. הח"מ הבהיר כי לאור האמור בכתב המענה להשגה, מיום 26.2.20, תנאי רישיון העסק התקפים הם מיום 13.6.18 (עבור פריט רישוי 5.1 א') ומיום 20.5.19 (לפריט רישוי 5.1 ג'). יצוין כי טענה זו נטענה אף במהלך שימוע שהתקיים ביום 11.2.2020 וניתן לה מענה במסגרת סיכום השימוע מיום 18.2.2020. מכתב בעניין נשלח אליכם על ידי מנהלת תחום (שלטון מקומי) במשרד הפנים ביום 22.11.2020. יצוין עוד כי התנאים שבגין הפרתם החל הליך אכיפה זה, מופיעים אף בסט התנאים מיום 15.11.18 לפי פריט 5.1 א' בצו.

2.2 לעניין בדיקת פליטת TOC מארובות המתקן, ציין מרכז איכות אוויר כי בתנאי רישיון העסק נקבע סף של 20 מ"ג/מ"ק לפליטת TOC מארובות המתקן. בכל בדיקות הארובה שנערכו היתה חריגה של פי 2 עד פי 8 מערך הסף שנקבע. לעניין טענת נציגי המתקן לפיה, בדיקת ה- TOC לא אמורה לכלול את המתאן שנפלט מהפסולת, נציג המחוז פנה לאגף איכות אוויר. מתשובת האגף עולה כי על פי סעיף 5.4.8.11.1 ב- TALUFT 2002, המתייחס למפעלי טיפול בפסולת מעורבת, יש דרישה לעמוד בערכי פליטה שנקבעו ל- TOC בנוסף לדרישה לעמידה בערך

פליטה של ריחות. הערך שנקבע באירופה הינו בין 10 מ"ג/מ"ק ל- 30 מ"ג/מ"ק. המשרד קבע כאמור ערך סף של 20 מ"ג/מ"ק. יוצא כי באירופה יש הסכמה לגבי הצורך בבדיקת TOC גם במתקנים לטיפול בפסולת, זאת על אף הימצאות המתאן.

2.3 לגבי הטענה לפיה בור הפסולת הוא כיתר האולמות מבחינת פליטת הריחות, בבדיקת שלוש תוצאות בדיקות הארובה שבידינו משנת 2020 (שתיים שנערכו מטעם המתקן ואחת מטעם המשרד), נמצא כי קצב פליטת ריחות מבור הקבלה גבוה יותר מתוצאות קצב פליטת הריחות משני המקורות האחרים (בבדיקה אחת באופן משמעותי ביותר), קרי, נראה כי הבור יוצר יותר ריחות מהאולמות האחרים ולכן יש צורך לתפעל אותו בצורה טובה יותר.

2.4 עו"ד מאיר הלר ציין שמדובר בדברים חדשים וכי נציגי המתקן לא עודכנו. כמו כן צוין כי לא התקבל מענה לפניית נציגי המתקן לאגף איכות אוויר בעניין זה. עו"ד הלר ציין עוד כי מדובר בשאלה רוחבית ולכן הוא אינו רואה דרך לקיים עליה דיון במסגרת השימוע. הובהר שוב על ידי נציגי המחוז כי אגף איכות אוויר התייחס לסוגיה ותשובתו פורטה לעיל. מנהל המחוז ביקש שתועבר לנציגי המחוז פניית נציגי המתקן לאגף וככל שלא התקבלה תשובה מהאגף, יתבקש האגף להשיב.

2.5 מרכז איכות אוויר ציין כי ניתן היה להשיג על התנאי בעניין ערך ה- TOC בעת העברת תנאי רישיון העסק למפעל, אולם נציגי המתקן לא עשו זאת. עו"ד הלר השיב כי הם אינם מלינים על התנאי עצמו אלא על דרך הפרשנות שלו. לדבריו, בישראל במקומות אחרים לא כוללים מתאן ב- TOC. במענה שניתן על ידי נציג המשרד לאחר השימוע נמסר כי בדיקת TOC נערכת לפי שיטה מוגדרת ואחידה של ה- USEPA (EPA Method 25A, שאומצה בישראל), ולא ניתן לפרקה לפי רצון המשתמש. השיטה כוללת חישוב ריכוז המתאן בתוכה, ולפיכך אין שיקול דעת לשנות את אופן עריכתה. לדברי גורמי המקצוע במחוז ובאגף איכות אוויר במשרד, בכל אירופה מחייבים בדיקת TOC במפעלים מסוג ה- RDF, כולל סף הפליטה שניתן למתקן.

2.6 לעניין הטענה בנושא אי פינוי פסולת מהבור בתוך 24 שעות מרגע קליטתה ציין מנהל המחוז כי זו הדרישה מתחנות מעבר לפסולת ומתקני טיפול בפסולת במערב והמתקן אינו עומד בדרישה זו. ראש תחום תשתיות ציין כי בור קליטת הפסולת מאד עמוק – 14 מטרים ושני העגורנים אינם מגיעים לתחתיתו. יש בתחתית הבור שכבת פסולת של מטר או שניים שלא מפנים. בנוסף, גם את שכבת הפסולת שמעל השכבה התחתונה (נמצאת בגובה 3-5 מטרים מתחתית הבור) לא מפנים שבועות ארוכים. הדבר יוצר בעיה של היקוות תשטיפים בתוך שכבות הפסולת, זאת מאחר שהשכבות התחתונות אטומות ולכן לא ניתן לנקז את התשטיפים למתקן הטיפול בתשטיפים. עוד צוין על ידי ראש תחום תשתיות כי מאחר שהפסולת בשכבת הביניים (3-5 מטרים מתחתית הבור) מפונה בתדירות נמוכה, העמסתה על העגורנים גורמת ככל הנראה למפגעי ריח. לדבריו, כנראה שבמקרים כאלה יש גם חריגה מבחינת הריח שנפלט בארובה.

2.7 מנהל המחוז הבהיר כי מדובר בתנאי מהותי, שכן ברור כי פסולת שתוססת בתהליך אירובי או אנאירובי יוצרת מפגע ריח. גם נושא התכנון של המתקן ואמירה כזו או אחרת של מנכ"ל המשרד בעבר, ככל שאכן נאמרה, אינה גוברת על הוראות תנאי רישיון העסק שבידי המתקן ויש לעמוד בו.

2.8 עו"ד מאיר הלר ציין כי הדברים נכתבו, הנושא עלה בכמה סיכומי ישיבות, בין היתר, בנושא מחיקת העתירה. יש לזכור כי מדובר במתקן סגור, הריחות יוצאים רק דרך הארובות מאחר שיש מערכת תת לחץ. לדבריו, נציגי המתקן בדקו שוב ושוב את הארובות ולא מצאו כי נפלטים ריחות חריגים מבור קליטת הפסולת.

מנהל המחוז ציין כי אינו מכיר מסמך ממנו עולה כי העתירה נמחקה מאחר שהמשרד הסכים שלא ירוקנו את הבור. עו"ד הלר השיב כי ערן ספיר פנה לגיא סמט והושגו הסכמות. בנוסף, התקיימו דיונים מקצועיים עם איגור פליי. מנהל המחוז אמר כי למיטב ידיעתו אין הסכמה של מנכ"ל המשרד לשעבר לוותר על עמידה בתנאי האמור. עו"ד הלר השיב כי יש חלופות מיילס שבעקבותיה, התבקשו למחוק את העתירה. ראש תחום תשתיות ביקש לאחרונה מספר פעמים מערן ספיר להעביר את התכתובות הנ"ל או הסכמה של מנכ"ל המשרד לגבי ויתור על עמידה בתנאי האמור אך מר ספיר לא העביר דבר. יצוין כי במכתבנו מיום 9.7.2020 הובהר לכם על דעת מנכ"ל המשרד דאז, כי לא הושגו הבנות מתואמות עם החברה.

2.9 מנהל המחוז הבהיר כי על פי סיכום הדיון שנערך במשרד, הבהיר איגור פליי כי אם המערכות עובדות באופן תקין, אין בעיה עם ריחות הפסולת שבבור. מר ערן ספיר ציין כי נציגי המשרד טוענים כי הבעיה היא שבעקבות הפסולת הישנה בבור, שגורמות לריח, זו טענה מקצועית ולא עובדתית, כל בדיקות הארובה גם של האוויר שנפלט מהבור, היו תקינות. לכן, לא ניתן לטעון כי נגרמים מפגעי ריח מהבור. לכאורה, רק אם העגורן יורד לעומק היו אמורים להיות מפגעי ריח. ראש תחום תשתיות ציין כי לדעתו, כשהעגורן עובד על הפסולת שנקלטה ב- 24 שעות האחרונות, יש פחות ריח שנפלט מהארובה, אבל בשיחות עם עובדי המתקן עלה כי מדי שבוע משתמשים בפסולת ששהתה בבור קליטת הפסולת הרבה יותר מ- 24 שעות. מנהל המחוז הבהיר כי שמע את ההסבר הזה מעובד המתקן, שציין בפניו כי מעת לעת הם חופרים מול כל שער לעומק גדול יותר, לכן, ייתכן שמדי שבוע או שבועיים חופרים בפסולת ישנה יותר. בכל אופן, התנאי הופר. מר ערן ספיר ציין כי הטענה המשפטית תיבדק. לדבריו, נכון שיוורדים לפעמים לעומק הבור אולם הטענה שהדבר גורם למפגעי ריח, לא מבוססת ומוקדמת. מנהל המחוז ביקש לדעת איך נציגי המתקן מתכננים לעמוד בתנאי האמור. מר ערן ספיר השיב כי ישפרו את מערכת הטיפול בתשטיפים בבור. זה מעמיס על הפחם הפעיל, השקיעו בכך מיליון שקלים ויחלו בעבודות בשבוע הבא. העבודות יכללו החלפת המשאבות למשאבות חזקות יותר והשקעה במערכת הטיפול בתשטיפים כדי שיוורמו באופן חופשי למיתקן הטיפול בתשטיפים של האיגוד, דבר שיוביל להפחתה במפגעי הריח. כשיתקבל לוח מהקבלן, הוא יועבר אלינו.

2.10 מר ערן ספיר ציין כי איגוד ערים דן לתברואה מבקש מהחברה לקלוט ביום שישי 1,500 טון פסולת. לדבריו, הוא מעדיף לעבוד על בור יותר נמוך אולם האיגוד מחייב אותו לקלוט פסולת בימי שישי. לכן, הובהר כי יעבדו ככל הניתן על בור יותר נמוך אך לא יוכלו לנקות את הבור מפסולת מדי יום, כפי שקורה בבור תחנת המעבר. לדבריו, אם לא נגרמים מפגעי ריח, הסיכום בעניין ריקון הבור צריך לעמוד בעינו.

2.11 מר ערן ספיר ציין לגבי ממצאי נציגת המשרד בעניין מפגעי ריח לכאורה שנגרמו מפעילות המתקן כי בדק את התלונות לגבי היום בו ביקרה במקום בו התקבלו התלונות. הוא הגיע למתחם בלילה והריח ריח חמצמץ של קומפוסט (פיזור בשדות או מכלי חץ אקולוגיה). כשהתקרב לפארק דרום, לא היה ריח בפארק. הריח החרף היה בדרך קיבוץ גלויות. לדבריו, נציגת המשרד לא ניסתה להתרחק מהשכונה שבה הריחה את הריח. הוא כן עשה את זה ומסקנתו היא כי מקור הריח אינו במתחם חיריה. מרכז איכות אוויר השיב כי הטענה אינה נכונה – בהרבה מצבים מטאורולוגיים יש התמוככות, דבר הגורם לכך כי בסמוך למקור המפגע אין ריח אולם כשמתרחקים מרגישים את הריח. מנהל המחוז ביקש לקבל תכנית תפעולית לעמידה בתנאי בעניין פינוי הפסולת מבור הקליטה בתוך 24 מרגע קליטתה.

2.12 לעניין פינוי הפסולת לאתר לא חוקי, ציין עו"ד הלר כי לא היתה כוונה לעשות כן וכי מדובר בתקלה או הולכת שולל. לדבריו, הקבלן של חיריה היה אמור לפנות את הפסולת לאתר מורשה והחברה נדרשת להקפיד כדי שמקרה זה לא יישנה. עוד נטען על ידי נציגי המתקן כי חלק מהאתרים בשדה עוזיה הם בעלי רישיון

